

Alan tahsis sözleşmesinin feshine yönelik fesih protokolüne istinaden ödenen tutarın KDV'ye tabi olmadığı ve söz konusu tutarın ödenmesinde belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	39044742-130[Özelge]-E.109121
Tarih	29.01.2020

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları KDV-ÖTV Grup Müdürlüğü

Sayı : 39044742-130[Özelge]-E.109121

29.01.2020

Konu : Fesih sözleşmesine istinaden ödenen bedelin KDV ye tabi olup olmadığı ve belge düzeni

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun ve eklerinin incelenmesinden;

- Şirketinizin, ... Havaalanında 13/3/2013 tarihinden beri alan tahsis sözleşmesi ile ... A.Ş.'nin kiracısı konumunda olduğu,
 - Alan kirası borcunuzun bulunduğu ve bu borcun takibi kapsamında adı geçen şirket tarafından aleyhinize dava açıldığı, şirketinizce de kira uyarlaması talebi ile adı geçen şirket aleyhine karşı dava açıldığı,
 - Söz konusu davaların Yargıtay nezdinde temyiz aşamasında, tarafların aralarındaki uyuşmazlığı sulh yolu ile çözmeye karar verdiği ve 19/1/2017 tarihinde bir protokol yapılarak uzlaşmaya varıldığı,
 - Protokolün 2 nci maddesinde, 13/3/2013 tarihli alan tahsis sözleşmesinin 31/1/2017 tarihi itibarıyla fesh edileceğinin; 4 üncü maddesinde, feshe konu sözleşme sebebi ile şirketinizin 23/1/2017 tarihinde birikmiş borçlarının karşılığında adı geçen şirkete 80.000 USD ödeyeceğinin öngörüldüğü,
 - Mutabık kalınan söz konusu tutarın 23/1/2017 tarihinde adı geçen şirket hesabına yatırıldığı, bu ödemeye ilişkin olarak adı geçen şirketten, yazılı ve sözlü olarak, adınıza fatura düzenlenmesinin talep edildiği, ancak adınıza fatura düzenlenmediği ve bu tutarın önceden düzenlenen faturalara konu bedeller karşılığında alındığının tarafınıza ifade edildiği,
 - Bahse konu tahsis sözleşmesinin karşılıklı olarak feshine ilişkin düzenlenen fesih protokolüne istinaden, feshe konu sözleşme kapsamında birikmiş borçlarınız karşılığında adı geçen şirkete yaptığınız 80.000 USD ödemenin KDV uygulaması karşısındaki durumu ile bu ödemeye ilişkin belge düzeni hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği
- anlaşılmaktadır.

I- KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

- (1/1) maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,
- (4/1) maddesinde, hizmetin, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olduğu ve bu işlemlerin, bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi, şekillerde gerçekleşebileceği,
- 20 nci maddesinde, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyiminin ise, malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler

toplamını ifade ettiği,

hüküm altına alınmıştır.

60 No.lu KDV Sirkülerinin "1.2. Tazminatlar" başlıklı bölümünde; *"Herhangi bir teslim veya hizmetin karşılığı olarak ortaya çıkmayan tazminat ve benzeri ödemeler prensip olarak KDV'nin konusuna girmemektedir.*

Bu kapsamda, işin sözleşme şartlarına uygun yapılmaması, işin verilen süre içerisinde tamamlanmaması, sözleşmenin feshedilmesi gibi nedenlerle tazminat, cayma bedeli v.b. adlarla yapılan cezai şart mahiyetindeki ödemeler herhangi bir teslim veya hizmetin karşılığı olmadığından KDV'nin konusuna girmemektedir." açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre, şirketiniz ile ...A.Ş arasındaki alan tahsis sözleşmesinin feshine yönelik fesih protokolüne istinaden ödenen bedelin, vergiyi doğuran olayın meydana geldiği dönemlerde düzenlenen faturalara ilişkin geçmiş dönemlere ait kira borcu karşılığında ödenen bir bedel olması durumunda, bu ödemeler üzerinden daha önce KDV hesaplanmış olduğundan yeniden KDV hesaplanmasına gerek bulunmamaktadır.

Ancak, söz konusu bedelin geçmiş dönemlere ait kira borcuna ilişkin olan ve üzerinden KDV hesaplanmamış fiyat farkı, kur farkı niteliğinde bir ödeme olması halinde ise bu ödemeler üzerinden KDV hesaplanması gerekmektedir.

Ayrıca, fesih protokolüne istinaden ödenen bedelin kiralama hizmeti karşılığı olmayıp sözleşmeden kaynaklanan ceza niteliğinde bir ödeme olması durumunda ise yapılan bu ödemelerin KDV'nin konusuna girmeyeceği tabiidir.

II- VERGİ USUL KANUNU UYGULAMASI

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 227 nci maddesinde, *"Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."*,
- 229 uncu maddesinde, *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır."*,
- (231/5) maddesinde, *"5. Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azamî yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır."*,
- 232 nci maddesinde *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;
4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tesbit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin 50.000.000 lirayı (504 Sıra No.lu V.U.K Genel Tebliği ile 1.1.2019'dan itibaren 1.200- TL) geçmesi veya bedeli 50.000.000 liradan (504 Sıra No.lu V.U.K Genel Tebliği ile 1.1.2019'dan itibaren 1.200- TL) az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir.",

- 322 nci maddesinde, "Kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkan kalmayan alacaklar değersiz alacaktır.

Değersiz alacaklar, bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybederler ve mukayyet kıymetleriyle zarara geçirilerek yok edilirler.

İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin bu madde hükmüne giren değersiz alacakları, gider kaydedilmek suretiyle yok edilirler.",

- 324 üncü maddesinde, "Konkordato veya sulh yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar, borçlunun defterlerinde özel bir karşılık hesabına alınır. Bu hesabın muhteviyatı alacaktan vazgeçildiği yılın sonundan başlayarak üç yıl içinde zararlar itfa edilmediği takdirde kar hesabına naklolunur."

hükümlerine yer verilmiştir.

213 sayılı Kanun uygulamasında fatura düzenlenmesi ödemeye bağlanmamış olup söz konusu belgenin malın teslimi ve hizmetin ifasından itibaren 7 gün içerisinde düzenlenmiş olması gerekmektedir. Bu süreden sonra düzenlenen faturalar ise mezkûr Kanun hükümleri çerçevesinde hiç düzenlenmemiş sayılmakta ve bu belgeleri vermek ve almak zorunda olanlar hakkında Kanunun ilgili ceza hükümleri kapsamında işlem tesis edilmektedir.

Buna göre;

1- Şirketiniz ile ... A.Ş. arasındaki alan tahsis sözleşmesi kapsamında alınan kiralama hizmetine ilişkin kayıtlarınızın, bahse konu hizmete ilişkin olarak, ödemenin/tahsilatın yapılıp yapılmadığına bakılmaksızın,

adınıza genel hükümler çerçevesinde düzenlenen faturalarla tevsik edilmesi gerekmekte olup, bu faturalara konu tutarların ödenmesi aşamasında tekrar adınıza fatura düzenlenmesi gerekmemektedir.

Ayrıca, fesih protokolüne istinaden ödenen bedelin, kiralama hizmeti karşılığı olmayıp sözleşmeden kaynaklanan ceza niteliğinde bir ödeme olması durumunda, bir mal teslimi veya hizmet ifası söz konusu olmadığından, bu ödemeler için ... A.Ş. tarafından fatura düzenleme zorunluluğunun bulunmadığı da tabiidir.

Diğer taraftan, söz konusu durumda fatura düzenlenmemesi halinde, bu ödemelerin, ödemeye dair makbuz, dekont vb. evrak ile tevsik edilmesi gerekmekte olup, bu belgelerin Vergi Usul Kanununun muhafaza ve ibraz yükümlülüğüne ilişkin hükümleri gereğince, yükümlüler tarafından muhafaza ve istenildiğinde ibraz edilmesi icap etmektedir.

2- Şirketinizce yapılacak ödemenin geçmiş dönemlere ait kira borcuna ilişkin fiyat farkı, kur farkı niteliğinde bir ödeme olması halinde ise bu ödemeler için tarafınıza fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

3- Yaptığınız sulh protokolüne göre ödemeniz gereken tutarın kayıtlarınızda yer alan borç tutarından az olması durumunda, bu fark tutarın 213 sayılı Kanunun 324 üncü maddesi kapsamında vazgeçilen alacak olarak değerlendirilerek işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

İmza

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026